

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA NAPAJANJA

(tj. navodnjavanja i uređivanja palmi i vinove loze vlasniku palmi i vinove loze za dio prihoda, ploda od palmi i vinove loze)

GLAVA

o napoju (o udjelu u vodi, tj. o diobi, razdjeljivanju vode), i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "..... i učinili smo od vode svaku živu stvar, pa zar neće (oni) vjerovati?", i Njegovoga govora, veličajno je Njegovo spominjanje: "Pa zar ste vidjeli vodu koju pijete? Da li ste vi spustili nju iz oblaka, ili smo Mi spuštači (ili smo je Mi spustili)? Da hoćemo, učinili bismo je gorku (gorkom), pa da ne zahvaljujete!"

"Udžadžun" je (isto što i) "murrun": gorak. "Muznun" je (isto što je i) "sehabun": oblak.

(Za "muznun" još vele da označava bijeli oblak.)

GLAVA

o piću (o pijenju vode), i (GLAVA onoga) ko je vidio (smatrao) milostinju vode, i njezino poklanjanje i njezinu oporuku dozvoljenom, razdijeljena bila ili nerazdijeljena.

A rekao je Usman: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko kupi (ili: Ko će kupiti) bunar Rumete pa (da) bude njegova kova (kofa) u njemu kao kove muslimana (tj. pa da bude on imao jednaka prava u bunaru, na bunar kao i svaki musliman - a to znači: pa da ga uvakufi, da ga da, dadne u zakladu da se svak jednako koristi s bunarom kao i on sam)?" Pa je kupio njega Usman, bio zadovoljan Allah od njega.

(Bunar u Medini koji se zvao Rumete pripadao je jednom čovjeku iz plemena Gifar. Taj čovjek je prodavao vodu iz toga bunara. Za svaki mijeh vode uzimao je mud žita ili voća. Mud je četvrtina sa'a. Tome čovjeku je Muhamed a.s. predlagao da uvakufi taj bunar. On je rekao da bi to učinio, ali da nema nikakve druge imovine, i da od te prodaje vode izdržava porodicu. Kad je Muhamed a.s. postavio gornje pitanje, onda je Usman r.a. kupio taj bunar za trideset i pet hiljada srebrenjaka - dirhema. To je kratka napomena o tome bunaru bez nekih detalja. Taj će bunar biti spominjat još na nekim mjestima u narednom daljem tekstu pa se ovo objašnjenje treba zapamtiti.)

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Ebu Gassan, rekao je: pričao mi je Ebu Hazim od Sehla, sina Sada, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Donijela se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (napunjena) čaša pa je pio (tj. popio neki dio) iz nje, a (na strani) od njegove desnice (desne strane) je (bio) dječak, najmlađi (od) naroda (od ljudi koji su se tu nalazili), a starci su (na strani) od njegove lijevice (lijeve strane), pa je rekao: "O dječko, da li dozvaljaš (dozvoljavaš) meni da dadnem (da dam) nju (čašu) starcima?" Rekao je: "Nisam bio zato (da) pretpostavim sa mojom vrijednošću (koja mi

se pruža) od tebe ijednoga (čovjeka, tj. vrijednost i prednost koju mi ti daješ ne prepuštam nikome - tvoju počast ne prepuštam nikome), o poslanice Allaha!" Pa je dao nju (čahu) njemu.

(Sunnet - običaj Muhameda a.s. bio je da uvijek daje prednost i počast najprije licu koje se nalazi na desnoj strani. Tu njegovu počast, koja je u ovom slučaju pripala slučajno dječaku, dječak nije prepustio starcima. Ovdje je ovaj hadis naveden zbog toga da ukaže na to da se kod navodnjavanja i natapanja površina pod voćem ili usjevima mora poštovati pravo prednosti lica koje ima prednost makar to lice bilo i mlađe. To važi, uostalom, i u drugim slučajevima u životu.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je ona (tj. zgoda se i takva desila da) se pomuzla za poslanika (tj. poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna) pokućarica ovca (tj. ovca koja zalazi u kuću), a ona je (bila) u kući Enesa, sina Malika (u času kada se muzla), i pomiješalo se njezino mlijeko sa vodom iz bunara koji je (bio) u kući Enesa. Pa se dala poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čaša (napunjena tim mlijekom) pa je pio iz nje do (časa) kada (je) iščupao (tj. odstranio, odmaknuo) čahu od svojih usta. A na njegovoj lijevoj (lijevoj strani) je Ebu Bekr, a od (tj. a na) njegovoj desnici (desnoj strani) je (jedan) Beduin. Pa je rekao Umer, a bojao se da će dati nju Beduinu:

"Podaj Ebu Bekru, o poslanice Allaha, kod tebe (kod sebe)!" Pa je dao nju Beduinu koji je (bio) na njegovoj desnici (desnoj strani). Zatim je rekao: "Desnoga, desnoga (najprije treba ponuditi)!"

GLAVA

(onoga) ko je rekao: Zaista vlasnik vode je preči za vodu da se napoji zbog govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Neće se sprječavati višak vode."

(Višak je ono što pretječe preko potrebe.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Neće se sprječavati višak vode zbog (toga što bi) se spriječila s njim (s tim postupkom) trava (sijeno)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Ibnul-Musejbeba i Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ne sprečavajte višak vode zbog (toga da) spriječite s njim višak trave."

(Na dva načina tumače se ovi hadisi. Kažu da se tu radi o bunarskoj vodi koja je privatno vlasništvo. Ako vlasnik bunara ne dadne vode pošto je zadovoljio svoje potrebe, neće se moći zaljevati trava na zemljištu u blizini bunara pa neće biti ni trave. Ili na drugi način: ako ne dadne vode pastirima i marvi, neće moći ni trave pasti ni koristiti sa stokom u okolici vlasnika toga bunara.)

GLAVA

(onoga) ko je iskopao (kakav) bunar u svome posjedu (vlasništvu), nije bio odgovoran.

(To jest: Ko iskopa bunar u svome vlasništvu, neće biti odgovoran i neće platiti kaznu ako neko padne u taj bunar ili ako se otisne zemlja u bunaru na onoga ko je kopao bunar kao radnik i stručnjak za bunareve, bunare.)

PRIČAO JE NAMA Mahmud, izvijestio nas je Ubejdulah od Israila, od Ebu Hasina, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ruda (ili: Rudnik) je uzaludnost, i bunar je uzaludnost, i nijema (tj. životinja) je uzaludnost, a u zakopanom blagu je petina."

(Tj. Ko upadne u rupu rudnika, ili bunar ili ga udari životinja pa izgubi život, niko neće za njega odgovarati, uzaludna i propala je stvar tražiti novčanu odštetu za tako poginulog čovjeka makar bio rudnik, ili životinja ili bunar privatno vlasništvo. A za novac koji je zakopan u zemlju treba dati u ime zekjata petinu.)

GLAVA

prepirke (spora) o bunaru i suđenja o njemu (bunaru).

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Šekika, od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko se zakune na zakletvi (lažno da) sebi odsiječe s njom imanje (nekog) čovjeka, on na njoj (na toj zakletvi) je griješnik, sresti će Allaha (na Sudnjem danu), a On (Allah) je na njega srdit." Pa je spustio Allah, uzvišen je: "Zaista koji sebi kupuju za ugovor Allaha i njihove (svoje) zakletve malu cijenu....", odlomak (Kur'ana, ajet). Pa je došao Eš'as pa je rekao: "Šta je pričao vama Ebu Abdurahman?"

(Ebu Abdurahman je nadimak Abdullaha Mesudovoga.)

"O meni (U vezi mene) spustio (objavio) se ovaj odlomak. Bio je za mene (tj. u mene jedan) bunar u zemlji stričevića moga. Pa je rekao meni (Muhamed a.s. kada smo došli njemu da sudi u sporu za taj bunar): "Tvoje (tj. Svoje) svjedoke (dovedi, daj)!" Rekao sam: "Nema za mene (u mene nikakvih) svjedoka." Rekao je: "Pa njegovu zakletvu (daj, tj. daj njega da se zakune za ono što on tvrdi kada ti nemaš svjedoka za svoje tvrđenje)." Rekao sam: "O poslaniče Allaha, tada će se zaklesti (zakleti on, tj. u tom slučaju on će da se zakune bez obzira da li je istina ono što on tvrdi, ili ne)." Pa je spomenuo (tj. izrekao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ovaj (navedeni) hadis. Pa je spustio Allah to (taj odlomak, ajet radi) potvrđenja za njega (tj. kao potvrdi Muhamedu a.s. da je istinu rekao)."

GLAVA

grijeha (onoga) ko je spriječio putnika od vode.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdulvahid, sin Zijada, od Aameša, rekao je: čuo sam Ebu Saliha (da) govori: čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Trojica (su takvi grijешnici da) neće pogledati Allah k njima (sa Svojom milosti na) Sudnjem danu, i neće očistiti njih i za njih (se pripremila) bolna kazna: čovjek (što) je bio za (u) njega (koji je imao) višak vode u putu pa je spriječio njega od sina puta (tj. pa ga nije dao putniku); i čovjek (koji) se prisegao (na vjernost jednom) vođi, ne prisegne se (nije se prisegao) njemu (ni zbog čega drugoga) osim radi ovozemaljske dobiti, pa ako je dao njemu od nje, bio je zadovoljan, a ako nije dao njemu od nje, rasrdio se; i čovjek (koji) je uspostavio (iznio) svoju robu poslije popodneva pa je rekao: "Tako mi Allaha koji je (taj što) nema božanstva osim Njega zaista sam dao za nju toliko i toliko pa je potvrdio (povjerovao) njemu (neki) čovjek (neko da je to tako, a nije tako)." Zatim je pročitao (proučio): "Zaista koji kupuju za ugovor Allaha (za obavezu prema Allahu) i njihove (svoje) zakletve malu cijenu....".

GLAVA

zatvaranja rijeka (tj. pravljenja i postavljanja prepreka na rijekama radi nagomilavanja ili zaustavljanja vode da otiče dalje).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, pričao nam je Lejs, rekao je: pričao mi je Ibnu Šihab od Urveta, od Abdullaha, sina Zubejra, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je on pričao njemu da je (jedan) čovjek od Pomagača sporio (parničio) se (sa) Zubejrom kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o oticanjima (strmim vodenim koritima, žljebovima) Harre (Kamenjara) koja (su bila ta što) napajaju (natapaju) s njima palme. Pa je rekao Pomagač:

"Pusti vodu (da) prolazi (da teče)." Pa nije htio (da se obazre) na njega (tj. nije htio njemu da udovolji) Zubejr. Pa su se sporila (parničila) njih dvojica kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Zubejru:

"Napoj (Natopi svoje palme), o Zubejre, zatim pošalji (tj. pusti) vodu k tvome (svome) susjedu." (Zubejrove su palme bile gornje, dakle, prve na redu.) Pa se naljutio Pomagač (na takvu presudu Muhameda a.s.) pa je rekao: "Zar da (presудиš da Zubejr prvi natapa zbog toga što) je bio (zato što je) sin tvoje tetke (tj. Zar tako zato što je on tvoj tetičić, tetič, tečić)?" Pa se obojilo (tj. promijenilo, promijenilo je boju) lice poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je rekao: "Napoj (Natopi), o Zubejre, zatim zadrži (zastavi, zaustavi) vodu (tako) da se vrati k zidu (ili: korijenu, temelju zida)."

(Ima više tumačenja o tome šta se misli pod izrazom "džedr", ali se sve može svesti na to da se htjelo reći: zastavi vodu tako da potpuno natopiš svoje palme, pa tek onda pusti vodu.)

Pa je rekao Zubejr: "Tako mi Allaha zaista ja svakako mislim ovaj odlomak je sišao o tome: "Pa ne, tako mi Tvoga Gospoda, neće (oni) vjerovati do (da) učinu sudijom tebe (do da uzme za sudiju tebe) u (onome) što se razgranalo (tj. ispreplelo, što je sporno) među njima....".

GLAVA

pijenja (tj. natapanja, navodnjavanja) najgornjega prije najdonjega.

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Urveta, rekao je:

Parničio se sa Zubejrom (jedan) čovjek od Pomagača, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Zubejre, napoj, zatim pošalji!" Pa je rekao Pomagač: "Zaista on je sin tvoje tetke." Pa je rekao - na njega mir!: "Napoj, o Zubejre, (tako) da dopre voda zidu (ili: korijenu zida), zatim se sustegni (od natapanja)." Pa je rekao Zubejr: "Pa mislim (da) je ovaj odlomak sišao o tome: "Pa ne, tako mi tvoga Gospoda neće vjerovati do (da) učinu sudijom tebe u (onome) što se razgranalo (u spor) među njima....".

GLAVA

pijenja (natapanja) najgornjega do (nožnih) članaka (da voda dopre).

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Mahled, rekao je: izvijestio me Ibnu Džurejdž, rekao je: pričao mi je Ibnu Šihab od Urveta, sina Zubejra, da je on pričao njemu da se (jedan) čovjek od Pomagača parničio (sa) Zubejrom o oticanjima (strmim koritima) od Harre (što) napaja s njima palme, pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Napoj, o Zubejre - pa je zapovjedio njemu dobročinstvo (tj. da na uobičajeni način natopi, a ne u punoj mjeri) - zatim pošalji k tvome (svome) susjedu." Pa je rekao Pomagač: "Zar da (tako bude što) je bio (on) sin tvoje tetke?" Pa se obojilo (promijenilo) lice poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je rekao: "Napoj, zatim zadrži da se vrati voda k zidu (do zida, ili: do korijena zida)." I uvrećio je (tj. dao je punu vreću, dao je u cijelosti) njemu njegovo pravo (u natapanju da iskoristi). Pa je rekao Zubejr: "Tako mi Allaha zaista ovaj odlomak spustio se o tome: "Pa ne, tako mi tvoga Gospoda, neće vjerovati do (da) učinu sudijom tebe u (onome) što se razgranalo (u spor) među njima....". Rekao je meni (to veli za sebe Ibnu Džurejdž) Ibnu Šihab: Pa su odredili Pomagači i ljudi govor Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, "napoj, zatim zadrži da se vrati k zidu", i bilo je to do članaka (do dvaju članaka).

(To jest: ocijenili su da količina vode koja se vrati zidu, ili korijenu zida iznosi toliko da dopire do članaka nogu kada se stane uz zid, ili temelj zida.)

GLAVA

vrijednosti napajanja vode (vodom).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Sumejja, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Dok (tako jednom jedan) čovjek ide, pa se pojačala (tj. pojača se) nad njim žed, pa je sišao (u) bunar, pa je pio od njega, zatim je izašao pa kadli on (sretne se) sa psom (sretne psa koji) dahti (isplazio jezik), jede zemlju od žedi. Pa je rekao: "Zaista je već dopro ovome (psu) kao (ono) koje dopro (što je dopro) u mene (tj. ožednio je kao i ja što sam bio žedan)." Pa je napunio svoju cipelu (obuću), zatim je uhvatio nju sa svojim ustima, zatim se popeo (iz bunara na površinu zemlje) pa je napojio (onoga) psa. Pa je zahvalio Allah njemu (tome čovjeku) i oprostio je njemu. Rekli su:

"O poslaniče Allaha, i zaista je (li) za nas (nama, tj. imamo li mi) u životinjama (za životinje) nagradu?!" Rekao je: "U (tj. Za) svaka vlažna pluća je nagrada (Božija nagrada ako se ta pluća napoje kada su ona žedna)."

("Kebidun" je jetra, a nisu pluća. Pošto "kebidun" ne znači pluća nego jetra, crna đigerica, to treba gornji tekst da ovako glasi: "U (tj. Za) svaku vlažnu jetru je nagrada (Božija nagrada ako se ta jetra napoji kada je ona, životinja žedna.").

Slijedio je njega Hamad, sin Selemeta, i Rebi', sin Muslima, od Muhameda, sina Zijada.

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebu Merjem, pričao nam je Nafi', sin Umera, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Esme, kćeri Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvoje, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao molitvu pomračenja (pomrčanja Sunca) pa je rekao (poslije te molitve):

"Približila se meni Vatra (toliko da) sam čak rekao: "O moj Gospode, (zar) sam i ja sa njima (tj. zar i ja spadam među one koji će u paklenu vatru)?" Pa kadli (jedna) žena - mislim da je on rekao (za tu ženu u paklu ovo): - grebe (noktima, kandama) nju (jedna) mačka. Rekao je: "Šta je stanje (stvar, smisao) ove?" Rekli su: "Zadržala (Zatvorila) je nju (toliko dugo u zatvoru da) je čak umrla gladom (od gladi, gladna)."

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Malik od Nafi'a, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kaznila se (jedna) žena u mački (zbog mačke što) je zadržala (u zatvoru) nju dok je (dok nije) umrla (od) gladi, pa je unišla u njoj (zbog) nje (u) Vatru." Rekao je: Pa je rekao - a Allah je znaniji (od svakoga) -: "Nisi ti nahranjivala nju, a ni pojila nju kada si je zadržala (u zatvoru), a nisi ti poslala nju (napolje) pa (da) je jela (pa da jede) od insekata (kukaca, buba) zemlje."

GLAVA

(onoga) ko je vidio (smatrao) da je vlasnik vrela (bunara) ili (vlasnik) mijeha (mješine za vodu) preči za svoju vodu (od drugoga).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Abdulaziz od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sada, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Donijela se poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čaša pa je pio, a na njegovoj desnici (doslovno: a do njegove desnice, tj. a na strani od njegove desnice) je dječak, najmlađi (od prisutnoga) naroda, a starci su (na strani) od njegove ljevice. Rekao je: "O

dječko, da li dozvaljaš (dozvoljavaš) meni da dadnem starcima (čašu)?" Pa je rekao: "Nisam bio (nikad) zato (da) pretpostavim (odaberem) sa svojim dijelom od tebe ijednoga (čovjeka nad sebe), o poslaniče Allaha!" Pa je dao nju njemu.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Muhameda, sina Zijada, čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Tako mi (onoga) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista ću odbijati svakako (neke) ljude od svoga vrela (bunara na Sudnjem danu) kao što se odbija tuđinka (strankinja) od deva od vrela."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Ejuba i Kesira, sina Kesira, povećava jedan (od) njih dvojice na (pričanje) drugoga, od Seida, sina Džubejra, rekao je: rekao je Ibnu Abas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pomilovao Allah majku Ismaila! Da je ostavila (bunar zvani) Zemzem - ili je rekao: Da nije crpala od vode (tj. Da nije počela grabiti njegovu vodu kada se pojavila iz zemlje) - zaista bi bila (ta čatrnja, taj bunar, tj. postala bi) tekuće vrelo. I došli su (pripadnici plemena zvanog) Džurhum pa su rekli: "Da li ćeš dozvoliti da odsjednemo kod tebe?" Rekla je: "Da, a nema (nikakva) prava za vas (vama) u (ovoj) vodi." Rekli su: "Da."

(To jest: "Pristajemo da se nastanimo, naselimo kod tebe, a da nemamo prava u vodi.")

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Amra, od Ebu Saliha Semmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Tri (Trojica) su (takvi da) neće govoriti (sa) njima Allah (na) Sudnjem danu i neće gledati k njima: čovjek (koji) se kleo na robu (da) je zaista već dao za nju više od (onoga) što je dao (u stvari), a on je lažac (u tom zaklinjanju); i čovjek (koji) se kleo (tj. zakleo na sudu) na lažnoj zakletvi poslije popodneva zato (da) sebi odsiječe imanje muslimana čovjeka; i čovjek (koji) je spriječio (zabranio) višak vode, pa će reći Allah: "Danas sprječavam (zabranjujem) tebi Moju (Svoju) dobrotu kao što si spriječio višak (onoga) što nisu pravile (stvorile) tvoje dvije ruke." Rekao je Alija: pričao nam je Sufjan (više) osim (jednoga) puta od Amra, čuo je Ebu Saliha, dopire s njime (s pričanjem) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA:

Nema zabrana (branjevine, zabranjenog predjela ni za koga) osim za Allaha i za Njegovoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio.

(Tj. Samo Allah i Njegov poslanik mogu imati takav predjel u koji je zabranjeno svakom drugom da ulaze. To bi, drugim riječima rečeno, značilo: Samo Allah i Njegov poslanik mogu nešto da zabrane, da jedan predjel zemlje koji ne pripada nikom da učinu, učine zabranjenim za svakoga osim za Allaha i Njegova poslanika. Za Allaha i Njegova poslanika znači za opće dobro, državno dobro, dobro muslimanske države. Prije Islama bio je u Arapa običaj da prilikom dolaska nekoga plemena na mjesto koje nije naseljeno, a plemena su selila radi traženja ispaše za stoku po pustinji, neki plemić i velikaš ograniči jedan prostor i da zabrani

drugima da pasu sa stokom taj prostor. Taj prostor je samo njegova stoka smjela pasti, i ničija više. Taj se prostor zvao na arapskom "himen, hima". Stoka toga plemića i velikaša mogla je ići i u drugi prostor osim toga da pase, ali u taj prostor nije stoka drugih smjela ni zaviriti. Hadis koji će se navesti dokinuo je to naglasivši da to pravo ima samo Allah i Njegov poslanik, to jest država.)

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Sa'b, sin Džessameta rekao: Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nema zabrana (branjevine, zabranjenoga predjela ni za koga drugoga) osim za Allaha i za Njegova poslanika." A rekao je (Ibnu Šihab): Doprlo je nama da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio Neki' (tj. proglasio je zabranjenim predjelom, predio mjesto Neki' u daljoj okolini Medine), a da je Umer zabranio Seref i Rebezu (mjesta u okolini Medine).

(U tim mjestima koja su Muhamed a.s. i Umer r.a. proglasili zabranjenim predjelima za druge, pasli su državni konji koji su hranjeni za borbu i stoka koja bi bila dotjerana kao zekat-milostinja iz drugih krajeva Arabije dok se ne bi ta stoka razdijelila siromašnim licima.)

GLAVA

pijenja ljudi i napajanja životinja (jahaćih, tovarnih) iz rijeka.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik, sin Enesa, od Zejda, sina Eslema, od Ebu Saliha Semmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Konji su za (nekog) čovjeka nagrada, a za (nekog) čovjeka zastor (pokriće za njegove potrebe), a na (nekog) čovjeka teret (griješ). Pa što se tiče (onoga) koji je (taj što su) za njega (što su mu) nagrada, pa (to je) čovjek (koji) je svezao njih u (ime borbe za) put Allaha, pa je svezao dugo uže za njih (tj. pa je svezao, pripeo njih) u livadu ili vrt (bašču). Pa što pogode (tj. opasu, popasu) u tom svome užetu od livade (luga, pašnjaka) ili vrta (bašče), biće za njega (njemu to upisano kao) lijepa (dobra djela za koja će dobiti nagradu). I da (se desi) zaista ono (da) se prekine njihovo uže pa se obijesno zatrče (nekoj) uzvišici ili dvjema uzvišicama, biće njihovi tragovi (stope) i njihovi izmeti (balege) lijepa (djela) za njega. I da zaista oni prođu pokraj (neke) rijeke pa se napiju od nje, a on nije htio da (ih) napoji, biće to lijepa (djela) za njega (dakle: i za to će imati nagradu na onom svijetu). Pa ona (ta vrsta konja) je za toga (čovjeka) nagrada. A čovjek (koji) je svezao njih (radi) činjenja nepotrebnim (neovisnim sebe od drugih ljudi) i (radi) čednosti (tj. radi čuvanja sebe od molenja za uslugu u prevozu i prenosu), zatim nije zaboravio dužnosti (prema) Allahu (ni) u njihovim vratovima, a ni njihovim leđima (tj. daje zekat-milostinju od vratova, glava onih konja koji mu služe kao trgovačka roba, i ne stavlja na njihova leđa teret koji ne mogu nositi), pa ona (tj. ta vrsta konja) je za toga (čovjeka) zastor (pokriće za njegove potrebe). A čovjek (koji) je svezao njih (konje radi) ponosa, i licemjerstva i smetnje (prepirke, prepreke, protučina) za pripadnike Islama, pa ona (tj. ta vrsta konja) je na toga (čovjeka) teret (griješ). "

A pitao se (tj. upitan je) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o magarcima pa je rekao:

"Nije se spustilo na mene o njima (nijedna) stvar (ništa) osim ovoga sakupljajućeg (sveobuhvatnoga, općega) jedinstvenog odlomka: "Pa ko učini (količinu) mjere truna (kakvog god) dobra, vidjeće ga. A ko učini (količinu) mjere truna (kakvog god) zla, vidjeće ga."

PRIČAO JE NAMA Ismail, pričao nam je Malik od Rebi'ata, sina Ebu Abdurahmana, od Jezida, slobodnjaka Munbeisa (Munbeisovoga), od Zejda, sina Halida, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao je (jedan) čovjek k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je pitao njega o nađenoj (stvari koju čovjek nađe na zemlji pa je pobere, tj. uzme) pa je rekao:

"Poznaj (Upoznaj, zapamti) njezinu vreću (kesu) i njezinu svezu (kojom je zavezana vreća ili kesa), zatim upoznavaj nju godinu (dana, tj. istražuj onoga ko će poznati nju, tražeći da je opiše ne vidjevši je). Pa ako dođe njezin vlasnik (ti mu je podaj, ti mu je daj), a ako ne, pa tvoje stanje je s njom (ili: to je tvoja stvar, učini šta hoćeš, tj. pa tvoja je, tebi pripada)."

(Ovaj hadis je već jednom davno prošao, i tada je o njemu rečeno opširno. Napomenućemo samo to da je po nekim pravnicima nađenu stvar potrebno predati u državnu riznicu, a to bi se moglo reći današnjim jezikom: u ured za nađene stvari.)

Rekao je (onaj čovjek što je postavljao pitanja Muhamedu a.s.): "Pa zalutala (izgubljena jedinka od) brava (ako bude nađena od onoga ko nije njezin vlasnik)?" Rekao je (Muhamed a.s.): "Ona je za tebe, ili za tvoga brata ili za vuka (ona je tvoja, i li tvoga brata ili vukova, vučija)." Rekao je: "Pa zalutala (od) deva?" Rekao je: "Šta je za tebe i za nju (Šta je tebi i njoj, tj. Šta ti imaš s njom, šta ti imaš do nje)? S njom je njezina mješina (za vodu, tj. ona ima rezervoar za vodu u svojoj utrobi) i njezina obuća (njezin papak, kopita), dolazi vodi i jede stabla (lišće sa stabala sve ili svo vrijeme) dok sretne (dok nađe) najzad nju njezin gospodar (tj. vlasnik)."

(To jest: ona je izdržljiva od ovce i koze da podnese žeđ i glad dok je ne nađe vlasnik, pa ne diraj je. I ovaj i predhodni hadis su navedeni ovdje s ciljem da pokažu da voda iz rijeka nije vlasništvo pojedinca i da onda vodu iz rijeka može piti svaki čovjek i njegova životinja domaća bez traženja dozvole i od koga. To isto važi i za travu i drva koja rastu u zemlji, na zemljištu koje nije ničije vlasništvo, te se zbog toga navode na ovome mjestu hadisi koji će sada doći.)

GLAVA

prodaje drva i trave (sirove ili suhe).

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Vuhejb od Hišama, od njegovoga oca, od Zubejra, sina Avvama, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista da uzme jedan (od) vas užeta (konopce), pa (da) uzme breme od drva, pa (da) proda, pa otkloni Allah s njim njegovo lice (od prosjačenja) - bolje je (njemu to) od (toga) da pita (moli za milostinju) ljude, dadne se (njemu od ljudi milostinja) ili se spriječi (odbije se, tj. ili mu se ne dadne milostinja)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Ebu Ubejda, slobodnjaka Abdurahmana, sina Avfa, da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista da uzme sebi drva jedan (od) vas breme na svoja leđa, bolje je njemu od (toga) da pita (moli) jednoga (čovjeka) pa (da) dadne (da) njemu, ili (da) spriječi (odbije) njega."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam da je Ibnu Džurejdž izvijestio njih, rekao je: izvijestio me Ibnu Šihab od Alije, sina Huseina sina Alije, od njegova oca Huseina, sina Alije, od njegova oca Alije, sina Ebu Taliba, bio zadovoljan Allah od njih, da je on rekao:

Pogodio (tj. Zadobio) sam devu sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u plijenu (ratnom na) dan Bedra. Rekao je: I darovao je meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (još jednu) drugu devu pa sam pokleknuo njih dvije (tj. zaustavio njih dvije davši im znak da kleknu, da legnu na zemlju jednoga) dana kod vrata (jednoga) čovjeka od Pomagača, a ja hoću da tovarim na njih dvije (trave) izhira zato (da) prodam njega (izhira - neka vrsta pirike), a sa mnom je (jedan) draguljar iz Kajnukaovića, pa (da) zatražim pomoć s njim (s tom prodajom izhira, tj. da se tako pomognem) na gozbi Fatime (za pir, svadbenu gozbu kada sam se oženio sa Fatimom r.a.). A Hamza, sin Abdulmuttaliba pije u toj kući, s njim je (jedna) pjevačica pa je rekla (ta pjevačica):

"Zar ne! O Hamza, za debele deve (ćeš skočiti)!"

(tj. Pazi, o Hamza, debelim devama se digni! Ili: Pazi, o Hamza, debelih deva! Ili: Zar ne! O Hamza, k debelim devama (ćeš se dignuti)!")

Pa je skočio k njima dvjema Hamza s sabljom (mačem) pa je odsjekao grbe njih dviju i rasporio je slabine njih dviju, zatim je uzeo od jetri njih dviju (od crnih džigerica njih dviju deva). Rekao sam Ibnu Šihabu: I od grbe (je uzeo nešto, neki dio, a nije, valjda, odsjekao čitavu grbu svakoj). Rekao je: Već je odsjekao grbe njih dviju pa je odnio njih (doslovno: pa je otišao s njima). Rekao je Ibnu Šihab: Rekao je Alija, bio zadovoljan Allah od njega (s njim): Pa sam pogledao (gledao, posmatrao) k mjestu gledanja (tj. u izgled, prizor koji) je užasnulo mene. Pa sam došao vjerovijesniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a kod njega je Zejd, sin Hariseta pa sam izvijestio njega (tu) vijest. Pa je izašao, a sa njim je Zejd. Pa sam otišao sa njim, pa je unišao na Hamzu (Hamzi) pa se razgnjevio na njega. Pa je podigao Hamza svoj pogled i rekao je: "Da li ste vi (išta drugo) osim robovi za moje očeve?" Pa se vratio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ide natraške (idući natraške) dok je (dok nije) izašao od njih. A to je (bilo) prije zabranjivanja vina (da se pije).

GLAVA

lena (zemljišnih posjeda koji su odsječeni, odbodeni, tj. dodjeljeni pojedincima od vrhovnoga rukovodioca na korištenje prihoda, ili u trajno vlasništvo).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad od Jahja-a, sina Seida, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Htio je Vjerovijesik, pomilovao ga Allah i spasio, da dadne (da da) leno (Pomagačima u jednom dijelu zemljišta) od Bahrejna, pa su rekli Pomagači: "Dok dadneš (Dok daš) leno za našu braću od Iseljenika kao (onaj iznos) koji daješ (kao) leno za nas." Rekao je:

"Vidjećete poslije mene sebičnost (pretpostavljanje drugih vama, davanje prednosti drugim nad vama), pa strpite se, dok sretnete mene (dok ne sretnete mene na mome bunaru na Sudnjem danu)."

GLAVA

pisanja lena.

A rekao je Lejs od Jahja-a, sina Seida, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega: Pozvao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Pomagače zato (da) dadne leno (zemljišni posjed) njima u Bahrejnu, pa su rekli: "Ako učiniš, pa napiši za našu braću (tj. našoj braći) od Kurejševića za slično njemu (tome lenu)!" Pa nije bilo to (tj. sličnoga zemljišta onom u Bahrejnu koje bi se dalo kao leno Iseljenicima-muhadžirima - nije bilo toga) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Vidjećete poslije mene sebičnost, pa strpite se dok sretnete mene."

GLAVA

muženja (muže) deva na vodi.

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Muhamed, sin Fulejha, rekao je: pričao mi je moj otac od Hilala, sina Alije, od Abdurahmana, sina Ebu Amreta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Od (obaveznog običajnog) prava deva je (to) da se muzu (muze) na vodi (tj. na mjestu blizu vode, kod vode)."

(Veli se da je to zbog toga što na vodu dolaze svi ljudi, pa i siromašni koji nemaju deva ni marve, te im treba dati jedan dio pomuženoga mlijeka od deva da se i oni - siromasi napiju mlijeka.)

GLAVA

čovjeka (koji je taj što) biva za njega prolaz (tj. pravo prolaženja), ili dio (od vode, napoj, dio u vodi) u zidu (tj. u nekom vrtu ograđenom zidom) ili palmama.

Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je prodao (tj. Ko proda kakve) palme poslije (što) su se oprasile (cvijetnim prahom, tj. pošto su se oplodili muškim peludom ženski cvjetovi palmi), pa plod njihov je za prodavača (tj. plod palmi datule-hurme koje se skinu te godine sa stabala pripadaju onome ko je prodao, a ne onome ko je kupio), pa za prodavača je (tj. prodavač ima pravo na) prolaz i napajanje (natapanje) dok podigne (tj. obere plodove te godine). A takođe je (u istom položaju i pravu) gospodar pozajmljene palme."

(O riječi "arijjetun-pozajmljena palma bilo je već objašnjenja koja se neće ovdje ponavljati.)

Izvijestio nas je Abdullah, sin Jusufa, pričao nam je Lejs, pričao mi je Ibnu Šihab, od Salima, sina Abdullaha, od njegovog oca (Umerova Abdullaha), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ko kupi palme poslije (što je prošlo vrijeme) da se opraše (tj. pošto su se već oprašile), pa njihov plod je za prodavača, osim da sebi uslovi kupac (i plod odmah od te godine). A ko kupi roba, a za njega (tj. a u njega, u tog roba) je imanje, pa njegovo imanje je za (onoga, tj. pripada onome) koji je prodao njega (roba), osim da sebi uslovi kupac (da njemu pripadne i imanje toga roba)." A od Malika, od Nafi'a, od Ibnu Umera o robu (se prenosi sličan hadis).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Jahja-a, sina Seida, od Nafi'a, od Ibnu Umera, od Zejda, sina Sabita, bio zadovoljan Allah od njih, rekao je:

Dopustio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da se prodaju pozajmljene palme za njihovu procjenu (u) datulama (ili: sa njihovim procjenjivanjem otprilike dok su sirove na granama koliko ih ima u suhim datulama, tj. kada se osuše).

(Dozvoljeno je, dakle, prodati sirov plod na granama hurmi kada se tako procijeni koliko ga ima, i koliko ga može biti kada se osuši. Temrun su osušene datule, hurme. Tako prodati plod palmi je dozvoljeno kada su u pitanju pozajmljene palme. Pozajmljena palma je ona palma koju je imućan čovjek dao na korišćenje samo za jednu godinu njezinog ploda siromašnom čovjeku koji nema svojih palmi pa neka i on okuša datula. Dao ju je da se posluži njom, dao ju je unaruč kao što dadne nekome pero da napiše pismo jer se u onoga njegovo pokvarilo ili je nestalo. Onaj čim napiše pismo, vrati pero. Samo palma je usađena u zemlji i ne može se predavati iz ruke u ruku kao pero. Zbog toga vlasnik treba da dozvoli i prolaz preko svoga zemljišta do palme koju je posudio drugome licu. Međutim, kako kod prolazanja preko tuđeg zemljišta nije ugodna ni za jednu stranu često puta, i kako siromašan čovjek često teško dočeka da sazrije plod na palmama - Muhamed a.s. je dozvolio da siromah proda za gotove suhe datule sirove datule na granama palmi procijenivši otprilike koliko od onih sirovih hurmi, datula na stablu može biti suhих datula pošto se osuše. Više se u daljem tekstu neće objašnjavati o pozajmljenim palmama koje se arapski zovu arijjetun množina (plural) araja.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Ibnu Ujejneta od Ibnu Džurejdža, od Ata'a, čuo je Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, napoličarenje (zemlje gdje sjeme daje ko obrađuje zemlju), i njivarenje (tj. prodaju žita na njivi u klasu), i međusobnu trzavicu (prodaju odbijanja, a to je prodaja voća na stablu za gotovo voće), i prodaju ploda (na stablu) do (da) se pokaže njegova dobrota (tj. sazrijevanje), i da se ne prodaje (drukčije) osim za zlatnik i srebrenjak (tj. za novac), osim pozajmljenih palmi (čiji se plod na stablu može prodati za gotov plod).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kazeata, izvijestio nas je Malik od Davuda, sina Husajna, od Ebu Sufjana, slobodnjaka Ebu Ahmeda (Ebu Ahmedovoga), od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dopustio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u prodaji pozajmljenih palmi sa (tj. zbog) njihove procjene otprilike (za gotovu količinu) od datula u (onome) što je ispod pet veskova, ili u pet veskova. Sumnjao je Davud u tome (tj. o tome da li je rečeno pet veskova, ili je rečeno ispod, manje od pet veskova).

(Vesk ili visk je mjera koja iznosi šezdeset sa'ova. Sa' je 3,34 kg. Po ovome hadisu i pozajmljene palme koje na stablima imaju sirovih datula više od pet veskova, ili tačno pet veskova, ne mogu se prodati, odnosno ne može se njihov sirovi plod prodavati za gotove datule. To je dozvoljeno samo u slučaju kada na palmi ima manje od pet veskova datula, odnosno toliko sirovih datula koje bi suhe iznosile manje od pet veskova. Sirovi plod ovakvih pozajmljenih palmi je dozvoljeno prodati na stablu za suhe gotove datule.)

PRIČAO NAM JE Zekerija, sin Jahja-a, izvijestio nas je Ebu Usamete, rekao je: izvijestio me Velid, sin Kesira, rekao je: izvijestio me Bušejr, sin Jesara, slobodnjak Harisetovića da su Rafi', sin Hadidža, i Sehl, sin Ebu Hasmeta, pričala njih dva njemu da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio međusobnu trzavicu (prodaju odbijanja, guranja koljenima, tj.) prodaju ploda (na stablu palmi) za datule, osim vlasnika (tj. imalaca, držalaca) pozajmljenih palmi, pa zaista on je dozvolio njima.

Rekao je Ebu Abdullah: A rekao je Ibnu Ishak: pričao mi je Bušejr slično njemu (tj. slično hadisu koji je pričao Velid od Bušejra).

(S ovim se završava knjiga napajanja, u stvari, knjiga o napoličarenju u voćarstvu, voćarenju.)